

KONGSVINGER KOMMUNE
Postboks 900
2226 KONGSVINGER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Rannveig Helgesen, 62 55 11 75

Tillatelse til skadefellingsforsøk på gaupe i deler av Kongsvinger kommune

Vi viser til telefonsamtaler med Kongsvinger beitelag v/Amund Wormstrand den 16. juni kl. 15:47 og den 17. juni kl. 20:27, med muntlig søknad om skadefelling av gaupe i beiteområdene til Kongsvinger beitelag. Det vises videre til e-post fra Kongsvinger beitelag den 18. juni kl. 09:42 med skriftlig søknad om skadefellingstillatelse. Det ble gitt muntlig tillatelse til skadefellingsforsøk fra kl. 09:00 den 18. juni.

Bakgrunn

Kongsvinger beitelag hadde i september og oktober i fjor tre dokumenterte gaupeskader på sau, og tre skader vurdert til skadeårsak gaupe med vurdering usikker. Beitelaget opplyser om at sauene er urolige, og at det mangler en del lam. Statens naturoppsyn har nå den 16. og 17. juni undersøkt to sauer, for lammet som ble undersøkt den 16. juni ble skadeårsak satt til gaupe med foreløpig vurdering usikker, alder på skaden er vurdert til ikke eldre enn en uke. For søya undersøkt den 17. juni ble skadeårsak satt til gaupe med vurdering dokumentert, skadene er anslått til å være under 4 – 5 dager gamle. Årstid og temperatur gjør vurderinger rundt alder på skadene vanskeligere. Skadefellingsleder i Kongsvinger ba om å få bruke løs på drevet halsende hund i forbindelse med fellingsforsøket. Statsforvalteren i Innlandet viste til at det er Miljødirektoratet som har myndighet til å eventuelt gi dispensasjon til bruk av slik hund for skadefellingsforsøk på gaupe.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

“Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom (...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte (...)”

Roviltforskriften § 9 (Statsforvalteren sin myndighet til å iverksette betinget skadefelling):
"Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a. områdets betydning som beitemark*
- b. skadenes omfang og utvikling*
- c. potensialet for fremtidige skader*
- d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

Etter § 9 i rovviltforskriften kan Statsforvalteren gi løyve til felling for å hindre framtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda ev. Miljødirektoratet, jf. forskriften §§ 8 og 13.

Miljødirektoratet har vedtatt en skadefellingskvote i region 5 på 2 gauper gjeldende fra 1. juni 2022 – 15. februar 2023. Pr. i dag er det felt ett dyr av denne kvota.

Statsforvalterens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene opptrer i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke føre til at målet i § 5 blir fraveket, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Dette er konkretisert nærmere gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 5.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i loven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statsforvalteren har benyttet eksisterende kunnskap om gaupe i behandlingen av saken, jf. § 8. Siste nasjonale bestandstall er publisert i rapporten Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge 2021, av NINA/Rovdata (NINA rapport nr. 2011). I perioden 2019-2021 er det påvist 6-8,5 årlige ynglinger av gaupe i region 5, med et snitt på 7,5 årlige ynglinger. Bestandsmålet for gaupe i region 5/Hedmark er 10 årlige ynglinger, målt som snitt over tre år.

Gjennom statusrapporter fra Rovdata og annen informasjon fra overvåkingen og skandinaviske forskningsprosjekt på gaupe er det god kunnskap om den samla belastningen som gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Ut over enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling. Tilfeller der det nylig har skjedd angrep som også ligger an til å fortsette, ligger i kjernen av virkeområdet for når Statsforvalteren kan gi fellingstillatelse etter § 9 i rovviltforskriften. På søknadstidspunktet var det ei søye som var påvist drept av gaupe samt ett lam med skadeårsak gaupe foreløpig vurdert til usikker vurdering. Det går om lag 200 sauer i områdene hvor skadene har oppstått.

Ut fra at det er en del sauer i området som beiter på i tett skog på utmarksareal, anser vi at potensialet for videre tap fortsatt er relativt stort, jf. § 9 b og c. Området hvor skaden har skjedd er i beiteprioritert område, området inngår også som en del av forvaltningsområdet for gaupe.

Statsforvalteren anser at det foreløpig ikke er hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre alternative forebyggende tiltak til felling på dette tidspunktet, som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade ut fra den akutte tapssituasjonen, jf. rovviltforskriften § 9 d. Vi anbefaler at kommunen/beitelaget intensiverer tilsynet i området, men at dette må skje etter nærmere dialog med fellingslaget.

Statsforvalteren har vurdert den samlede belastningen som gaupebestanden er, og vil bli utsatt for, og mener at vedtaket ikke er i strid med prinsippet i § 10 i naturmangfoldloven. Ut fra ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, og vi har således lagt liten vekt på føre-varprinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Statsforvalteren vurderer at lokaliseringen og omfanget av dette uttaket ikke vil påføre bestanden irreversibel skade, jf. § 12. Etter vår vurdering er § 11 ikke relevant her.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Statsforvalteren i Innlandet skadefellingstillatelse på én – 1 – gaupe i deler av Kongsvinger kommune. Kongsvinger kommune er ansvarlig for fellingsforsøket.

Følgende vilkår gjelder for fellingstillatelsen:

1. Skadefellingstillatelsen gjelder fra **18. juni kl. 09:00 til mandag 27. juni kl. 12.00.**
2. Skadefellingstillatelsen gjelder for Kongsvinger beitelag sine beiteområder i Kongsvinger kommune.
3. Skadefellingsforsøket skal rettes mot skadevoldende individ. Innsatsen bør styres mot der tapene sist har skjedd, og der de eventuelt utvikler seg videre.
4. Dersom det gis fellingstillatelser i flere områder samtidig, vil fellingstillatelsen inndras umiddelbart om kvoten for betinget skadefelling blir fylt.
5. Det skal kun benyttes våpen og ammunisjon som tilfredsstillende kravene til jakt på gaupe, jf. Forskrift av 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst. Deltakere i skadefellingslaget skal ved bruk av rifle ha avlagt skyteprøve for storviltjakt, og være registrert som lisensjegere.
6. Statsforvalteren og Statens naturoppsyn skal uten opphold underrettes om alle tilfeller hvor dyr påskytes, såres eller felles. Dersom dyr blir skadeskutt plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på skadefelling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
7. Skadefellingstillatelsen gis til Kongsvinger kommune. Kun personer som er oppnevnt til kommunale skadefellingslag i de berørte kommunene kan delta i skadefellingsforsøket. Det forutsettes at dette brevet sendes til alle som deltar i skadefellingslaget, samt at alle medlemmene

på skadefellingslaget kjenner til de generelle gjeldende bestemmelsene i rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.

8. Ansvarlig skadefellingsleder kan, dersom det vurderes som aktuelt, selv ta kontakt med SNO for eventuell bistand. Slik bistand kan bestå av f.eks. kompetanseoppbygging/ opplæringstiltak. SNO vil vurdere eventuelle henvendelser bl.a. med bakgrunn i egen kapasitet.

9. Ansvarlig fellingsleder skal rapportere hver tredje dag om fellingsforsøket til Statsforvalteren i Innlandet på telefon 970 29 840. Dersom det ikke er noe nytt å melde kan denne rapporteringen gjøres per SMS. Dersom det blir gjort observasjoner av gaupe eller avdekkes nye skader, skal Statsforvalteren ha beskjed om dette.

10. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelse gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

11. Gaupe felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Etter § 16 i Forskrift om forvaltning av rovvilt, skal jeger fremvise felt dyr for SNO for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og jeger skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra SNO, politi eller Statsforvalteren.

12. I henhold til rovviltforskriften § 9a kan deltakere fra kommunale fellingslag få godtgjøring knyttet til fellingsforsøket. Statsforvalteren legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Statsforvalteren setter en økonomisk ramme på kr. 10 000,- til dette skadefellingsforsøket. Det gis i tillegg tilsagn om inntil kr. 5 000,- til dokumenterte utgifter i samband med fellingsforsøket (kjøring, bompenger etc., ikke lønn). I tillegg til fastsatt maksimal døgnpris (1 600,- pr. døgn), skal kommunene også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette skal kommunen dekke innenfor de nevnte rammen fra Statsforvalteren. Rammen er å betrakte som endelig for den perioden tillatelsen varer. Dersom kommunen mener det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at rammen bør økes, må det tas kontakt med Statsforvalteren i forkant. Kommunen må sørge for at deltakerne i fellingslaget fører timelister og oversikt over antall kjørte kilometer og andre utgifter. Kommunen skal sende sin fellingslogg, med detaljert oversikt over utgifter knyttet til fellingsforsøket til Statsforvalteren i Innlandet innen tre dager etter endt fellingsforsøk. Vi gjør oppmerksom på at fellingsleder daglig skal rapportere på Miljøvedtaksregisteret om fellingsforsøket.

13. Familiegrupper av gaupe som opptre sammen er unntatt fra tillatelsen, jf. at unger er avhengige av morderet på denne tiden av året. De tiltak som er mulige for å unngå at familiegruppe felles, skal være iverksatt.

14. Statsforvalteren vil godtgjøre bruk av sporhundekvipasjer direkte, etter avtale med hver enkelt ekvipasje.

15. Statsforvalteren kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra skadefellingstillatelsen.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13. Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er **tre - 3 - uker** fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Rannveig Helgesen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fellingsleder

Statens naturoppsyn

KONGSVINGER BEITELAG BA

INNLANDET POLITIDISTRIKT

MATTILSYNET

c/o Amund Wormstrand Tuskinvegen 261

Postboks 355

Felles postmottak Postboks 383

2219 BRANDVAL

2303 HAMAR

2381 BRUMUNDDAL